

102

Tiszteleces fiam Uram

Kedves Pétereli József Uram!

A' mit az ifjú Predikátor fiainktól várnamk, mi
öregek, sicut factum in Veteri Sacratio, typo
novi, kik között 'e Tiszán innét való részben idő-
vel leg régieb' vagyok; Sőt' odáig is az egy T. Sup-
intendens Virág Könyv Mikály Ur kivül, ki 1732
ben Praeceptorom vala a' Pöstiában: azt most meg
fordulva nekünk öregeknek kell tenniük a' meg-
időződött életünkkel meg örökösödött szeretetből a'
mi kissébb' idjű predikátor fiainkkal, kiket szem-
tünk, szeretünk, és tőlök is szemérméni és szeretetné-
tfak látatunk; mert el felejtettünk. Találok én ennake
mustráját a' Kéz' elmes' megfői körött Debr. Deák

De már fenteb' is kezdem 'e kézdel lévő ártat-
lan Tragédiákat: Nem kis nyomot hágy az em-
ber fejében az hely és a munka, mellyben találta-
tik valaki, midőn mástól elsőben meg szemérmé-
tik.

'En Kézdel, Debreceni Deák korában, b. e. J. Vargás
János, fiam, és jó Barátom muszáumjában láttam első-
ben, és találtam a' Sido Biblia' Sertény olvasója, és
annak fiapora fordításában. Kérdem aronban Tiszt
Tiszt. Professor Barátomtól: Ki er a' jeles ifjú? Feleleli:
Pétereli József. Erre magamban fohajkodtam 's az után
bővizigilt Professor Uramnak külön est mondottam: Vajha én
az én fiamat, ki akkor kézdel együtt Debr. Deák volt, illy
formán láthatnám Kézdel élet! S. a. t.

Olvasza vala Kéz' a' többi körött Ejaas Prof. Erdé-
készt. A' huzadik versze én is meg szólaltam, és
ennake constructiójáról 's litteralis értelméről, mon-
dottam a' mit Schultenstól tanultam. Kéz' ha arxa
emlékezik

és meg icsi méltóztatik, nagy dnyulására fog lenni fragegy
örögségamnek.

Az után Debréni Seniorfágából fel meném Kgd Áca
Démekra, és nállam is meg fordulván, tudom hogy síviffen
lattan Kgdet, és inter plura bona Verba, arca igen kértom,
hogy a Bido fient nyelv tanulóját Felben ne hádja ott is
az hol annak gardagab' fabricáját fel találni fogja.
Akkor, hajladoro ifjúi elmével lévén Kgd, ért amart
mondá. Vágre Sok obteftatioimra így szólla: No bírom
ereket hallván continuatom, és nagyobb perfectiora vi
sem. Tudom hogy é meg is lett; de ha csak abban maradt is
a miben volt: Kétfőnye Kgd é fient nyelv erejének, s an
nak fontos fiavainak értelmére való munkás törekedés
nek, hogy más dolgokra is öly elméje lett, és nevezetesen
a könnyeb' meg foghatója nyelveti meg tanulójára
ama nehezebbet, tamquam Cote jó elméje néki kö
szövéttetett, öly formán, mint a'ki a' Muhamatia
leg faustab' járo fpeculatiok által elméjét úgy meg elafiti,
hogy a' más nemü tudományokat, csak mint egy játékbol is
meg foghatója.

Látván azért Kgdnek némelly munkáit, valóban
örültem. Jungsak, még csak második részét láthat
tam, horra vatek abból az elfőhöz is. Tudalom abban
a nagy lakkú Auctorban a' Valóságos Pöcsift: Ignem Vir
imaginandi; mert nem in Exthmis, metris, Srophis mutetis
ö ért meg; hanem az imaginationalis ugyan meg vatek
és fel takart kellyes erejében, és a' természetü dolgokbol
vett fontos és elmes hasonlításokban, s azoknak fívet
fejregetői alkalmaztatásában, mellyekben áll az igaz
pöcsif

Ennek jeleit látom én a' Kgd munkáiban is, mellyeket
itt amott olvájára kaphatok. A' Henrias meg becsülhetet
len

azoknál, kik befejezni tudják. Láttam én, mert olvasta
előttem b. e. Suppós Süllyei Samuel Ur fordítását is. De
deorat ibi Vis et Virtus expressionum; és jól felekedte kéj,
hogy azt meg előzte. Volt abban a nagy emberben az a fe-
lékre nagy vigor és facilitas; de az enyimmel együtt, ki kedves
Barátom volt, öregségünkel meg öregedett. Vesperam atatem
Decet horum talium agilitas.

Meg emérem azért én, és hirdesem, 's tudalom, az
Istennek és az okos elmének kéjben letett szép és ritka
ajándékát. Gyönyörködöm azokban, melyeket először kéj,
a' melés környben in notis az Istennek természet béli tudá-
srol, melyekre 'e mostani figyelmetlen emberek szem ügyet-
sem vetnek, nem tudván, vagy tudni nem akcván mely tudá-
lásos és sokféle portákakkal meg rakott tárházaban
laknak a Nagy Istennek. Adtam vala én is erről
egy kis Sengélykét sub titulo: Gyermekes Fijicája. Phy-
sique des Enfants. Rozaumont munkája. gondolom nem
láttam ert kéj; mert talám, az aféle dolgokrol irt, is kéj-
től citált kéj Catholicus autor mellett ert is emlittesse
vólna, avagy csak azért, hogy a' miénk körött is találko-
nak, kik 'e félékben eszmélkednek; vagy ha látta is
kéj, is előszörára méltatlannak ítélte, ert leg jobban
felekedte; mert magam is úgy itélek de meis laboribus.

Bölcsgült Fijet. Varyas János kedves Barátom
Elegias Ereket, én be' tetettem az én akarmiben
tartott Hegedusfémnek Ydik ki adásában; és régen
öhajozok módát, hogy abból egy exemplárt kiülhetnék.
Mey is lesz, ha majd a' fűjársáfi utak meg indulnak, és
bizonyos kerre birkatom. Lásson hát edes Fijet:
fiam Uram kéj ereket a' miakat írök, egy öreg Pradiká-
tori ember characteret, és ha mi helytelenféget talál
bannak,

vágyaart a Komáromi Vág Dunába; ha talán valaha
jött, tartsa azt emlékezetben, ha arra méltó, hogy ha
nem: az is elfolyhat az én Patriam Szöngyő Duná
jában.

Édes Barátom Leányát, Kéj kedves Leányát, Le
leányemmel együtt, ki Komáromi fajta, a K. Süllye
Szállásból való, nagy szívesleggel köszöntjük.

Központom Tiszt Mindkerti Uramat
Központom az UR nevében az egész Komáromi Rytia
Sz. Ekklesiát és annak Erdemes Elöljáróit, a Nemes
Bóka és Sirtás Származást, lekér, kívánt az utóbbi
körü vákanni ataviai köröm is vagyok, Es végre
magamat kéj barátó szívében rárván, s együtt
emlékezetemet, apómon álló halálom után ajánlván
Maradtam Vájarhelyen 16 Martj 1789

Tiszteltetés fiaim Urant
Kéj

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Barátó atya az Urban
Dreg Szöngyő Pényámin
Pred. és Senior.
m.k.

Tiszteletes fiam Uram

Kedves Pétzeli József Uram!

A' mit az ifju Predikátor fiainktól várnánk, mi öregek, /: ut factum in Veteri Sacratio, typo novii:/ kik között e' Tiszán innét való részen idővel leg régib' vagyok; sőt odáb is az egy T. Sup-
intendens Virág Szőnyi Mihály Ur kívül, ki 1732-ben Praeceptorom vala a' Poeticában: azt most meg fordulva nekünk öregeknek kell ten-
nünk, a meg idősödött életünkkel meg öröködött szeretetből a' mi kis-
seb idejü predikator fiainkkal, kiket esmértünk, szeretünk és töl-
lük is esmértetni és szerettetni tsak láttattunk; mert el felejtet-
tünk. Találom én ennek mustráját a' Kgd elmés meséi között.

De már fenteb' is kezdem e' Kgd-el lévő ártatlan tragédiámat: Nem kis nyomot hágy az ember fejében az hely és a' munka, mellyben ta-
láltatik valaki, midón mástól elsőben meg esmértetik.

Én Kgd-et Debreceni Deák korában, b. e. Varjas János, fiam és jó
Barátom Musaeumjában láttam elsőben, és találtam a' Sidó Biblia se-
rény olvasása, és annak szapora fordításában. Kértem azonban Tiszt.
Tiszt. Professor Barátomtól: Ki ez a jeles ifju? Feleli: Pétzeli Jo-
sef. Erre magamban fohaszkodtam s' az után boldogult Professor U-
ramnak külön ezt mondtam: Vajha én az én fiamat, ki ekkor Kgd-el
együtt Debr. Deák vólt, illy formán láthatnám Kgd-et előtt! S.a.t.

Olvasta vala Kgd a' többi között Ésaias Prof. 8dik részét. A'
huszadik versre én is meg szállaltam, és annak constructiojáról
s litteralis értelméről, mondtam a' mit Schultenstól tanultam.
Kgd ha arra emlékezik és meg irni méltóztatik, nagy ujulására fog
lenni szegény öregségemnek.

Az után Debreceni Seniorságából fel menvén Kgd Académiákra, és
nállam is meg fordulván, tudom hogy szivessen láttam kgd-et, és

inter plura bona verba, arra igen kértem, hogy a' Sido Szent nyelv tanulását felben ne hadja ott is az hol annak gazdagab fabricáját feltalálni fogja. Akkor, hajladozó ifjui elmével lévén Kgd, ezt amazt mondá. Végre sok obtestatioimra így szólla: Nó bizonyezeket hallván continualom, és nagyobb perfectiora viszem. Tudom hogy e' meg is lett; de ha tsak abban maradt is a'miben vólt: Köszönje Kgd e' szent nyelv erejének, s annak fontos szavainak értelmére való munkás törekedésnek, hogy más dolgokra is olly elméssé lett, és nevezetesen a' könnyeb' meg foghatasu nyelveké meg tanulására ama nehezebbel, tamquam cote jó elméje néki köszörültetett, olly formán, mint a' ki a Mathematica leg fentebb járó speculatiok által elméjét úgy meg élesíti, hogy a' más nemü tudományokat, tsak mint egy játékból is meg foghattya.

Látván azért Kgdnek némelly munkáit, valóban örültem. Jungnak még tsak második részét láthattam, hozzá vetek abból az elsőhöz is. Tsudalom abban a' nagy lelkü Autorban a' Valóságos Poesist: Ignem vim imaginandi, mert nem in rythmis, metris, strophis mutatja ő azt meg, hanem az imaginationak ugyan meg vetett és fel tellyes erejében, és a' természeti dolgokból vett fontos és elmés hasonlításokban, s azoknak szivet feszegető alkalmaztatásában, mellyekben áll az igaz poesis.

Ennek jeleit látom én a' Kgd munkáiban is, mellyeket itt amott olvasásra kaphatok. A' Henrias meg betsülhetetlen azoknál, kik betsülni tudják. Láttam én, mert olvasta előttem b.e. Suptás Szilágyi Sámuel Ur fordítását is. De deerat ibi vis et virtus expressionum; és jól tselekedte Kgd, hogy azt meg előzte. Vólt abban a' nagy emberben az e' félékre nagy vigor és facilitas; de az enyimmel együtt, ki kedves Barátom vólt, öregségünkkel meg öregedett. Vestram aetatem decet horum talium agilitas.

Meg esmérem azért én, és hirdetem, s tudálom, az Istennek és az okos elmének Kgdben letett szép és ritka ajándékát. Gyönyörködöm azokban, mellyeket előlhoz Kgd a mesés könyvben in notis az Istennek természetbéli tudáiról, mellyekre e' mostani figyelmetlen emberek szem ügyet sem vetnek, nem tudván, vagy tudni nem akaráván melly tudálatos és sokféle portékákkal meg rakott tárházában laknak a' Nagy Istennek. Adtam vala én is erről egy kis sen-gétskét sub titulo: Gyermekek Fisticája. Physique des Enfans./sic!// Royaumont munkája, gondolom nem látta ezt Kgd, mert talám, az e' féle dolgokrul irt, és Kgd-től citált két R.Catholicus autor mellett ezt is emlithette volna, avagy tsak azért, hogy a' mieink között is találkoznak, kik e' félékben eszmélkednek; vagy ha látta is Kgd, és elő hozásra méltatlannak ítélte, ezt legjobban tselekedte; mert magam is ugy itélek de meis laboribus.

Bóldogult Tiszt. Varjas János kedves Barátom Elegeias Énekét, én bé tétettem az én akarmiben tartatott Hegedütskémnek 7dik kiadásában, és régen óhajtok módot, hogy abból egy exemplárt küldhetnék. Meg is lesz, ha majd a' fő járási utak meg indulnak, és bizonyos keze bizhatom. Lásson hát édes Tiszt. fiam Uram Kgd ezekből a' miket irok, egy öreg Praedikátori ember caractert, és ha mi helytelenséget talál benne, vágja azt a' Komáromi Vág Dunába, ha talám valami jót, tartsa azt emlékezetben, ha arra méltó, hogy ha nem: az is el folyhat az én Patriam Szőnyi Dunájában.

Édes Barátom leányát, Kgd kedves feleségét, feleségemmel együtt, ki komáromi fajta, a' Komáromi Süllye familiából való, nagy szivesseggel köszöntjük.

Köszöntöm Tiszt. Mindszenti Uramat, Köszöntöm az Ur nevében az egész Komáromi Rfta. Sz. Ekklesiat és annak Erdemes Elöljáróit, a' Nemes Bóka és Szitás familiát, kikhez, kivált az utóbbihoz va-

lami közöm is vagyok. Es végre magamat Kgd szerető szívé-
ben zárván, s együgyű emlékezetemet, ajtomon álló halálom után
ajánlván Maradtam Vásárhelyen 16 Martii 1789

Tiszteletes fiam Uramk Kgdnek

szerető atya az Urban
Öreg Szőnyi Bénéjámín Préd.
és Senior m.k.